
Medisinsk nytt

MEDISINSK NYTT

RAGNHILD ØRSTAVIK

Primærforebygging med statiner

En metaanalyse i *BMJ* (2000; 321: 983–6) har sett på alt som er publisert omkring primær forebygging av hjerte- og karsykdommer med lipidsenkende behandling (statiner). I alt fire studier møtte inklusjonskriteriene. Forfatterne fant 30 % reduksjon i risiko for hjerteinfarkt og relaterte dødsfall hos pasienter som fikk lipidsenkende behandling, men ingen effekt på dødeligheten generelt. Det siste kan skyldes en relativt kort oppfølgingsperiode. I en leder i samme nummer (s. 971–2) diskuteres funnene samt gjeldende retningslinjer for behandling med lipidsenkende medikamenter.

Astma og allergener

Epidemiologiske studier viser en økende forekomst av astma og allergiske lidelser hos barn og ungdom (*Lancet* 2000; 356: 1392–7). Man har antatt at økningen skyldes miljøfaktorer. Oppfølgingsdata fra

1 314 barn født i 1990 i Tyskland viser imidlertid ingen sammenheng mellom hvorvidt disse har vært utsatt for midd- eller katteallergener og senere utvikling av astma. Barna ble fulgt tett de første to årene, og deretter årlig frem til de fylte sju år. Undersøkelsene inkluderte flere målinger av IgE samt blant annet samling av teppestøv i hjemmene. Forfatterne mener at spesifikk IgE-respons og utviklingen av astma er uavhengig av hverandre.

Kombinasjonsbehandling ved lungekreft

Nesten 500 pasienter med lungekreft (andre typer enn småcellet) har deltatt i en randomisert studie der man sammenliknet stråleterapi alene med kombinasjon av stråleterapi og cytostatika (N Engl J Med 2000; 343: 1217–22). Alle hadde hatt sykdommen i stadium II eller IIIa og var

radikaloperert. Cytostatikabehandlingen bestod av cisplatin og etoposid, gitt samtidig med stråleterapi i fire sykluser à 28 dager. Median overlevelse var 38 måneder hos dem som fikk kombinasjonsbehandling og 39 måneder hos dem som bare fikk stråleterapi. Det var heller ingen forskjell i forekomst av lokalt tilbakefall i de to gruppene.

Redusert røyking

Fra Statens Institut for Folkesundhet i København kommer en beregning av forventet effekt på tobakksrelatert dødelighet av nedsatt sigarettforbruk (Ugeskr Læger 2000; 162: 5772–7). Dersom en årgang innbyggere blir røykfrie, vil dødsraten på grunn av iskemisk hjertesykdom reduseres med en tredel for menn og halveres for kvinner. Dødsraten for lungekreft, kronisk bronkitt og emfysem vil reduseres til en femdel. Dersom andelen sigaretttrøykere reduseres med en tredel, vil den reduserte dødeligheten av de fem mest tobakksrelaterte sykdommene føre til at 25 000 flere dansker vil være i live etter 20 år. Artikkelen diskuterer ellers ulike måter å beregne effekten av redusert tobakksrøyking på.

Tidlig behandling av Parkinsons sykdom

Levodopa gir først svært god effekt på symptomene ved Parkinsons sykdom, men på lengre sikt utvikler omkring 90 % av pasientene dyskinesier og andre dopaminerge, motoriske komplikasjoner (JAMA 2000; 284: 1931–8). Pramipexol er en dopaminagonist som i tidligere undersøkelser har vist seg å være effektiv ved Parkinsons sykdom, men langtidseffektene sammenliknet med levodopa har hittil ikke vært studert. 301 pasienter med tidlig Parkinsons sykdom ble randomisert til å få 0,5 milligram pramipexol tre ganger daglig, eller karbidopa/levodopa 25/100 milligram tre ganger daglig. Etter to år var det færre i pramipexolgruppen som hadde utviklet dopaminerge, motoriske komplikasjoner. Pasientene som fikk levodopa hadde imidlertid færre symptomer på selve sykdommen og mindre generelle bivirkninger av behandlingen.

Lumbalpunksjon

Lumbalpunksjon fører ofte til en plagsom hodepine for pasienten (BMJ 2000; 321: 986–90). Bruk av atraumatiske nåler kan kanskje redusere denne komplikasjonen. Blant 116 pasienter som skulle ha diagnostisk lumbalpunksjon brukte man denne typen nål i halvparten av tilfellene. Forekomsten av moderat til kraftig hodepine etter inngrepet var signifikant redusert i gruppen der det var brukt atraumatiske nåler. Legene syntes imidlertid gjennomgående at disse var vanskeligere å bruke. Særlig hos pasienter med høy kroppsmasseindeks var det ofte behov for flere forsøk før prosedyren var vellykket.

Publisert: 20. november 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.